Nazwisko JASTRZĘBSKI

Imiona Franciszek **Pseudonim**

Z domu

Data urodzenia 10.11.1905 **Miejscowość, kraj** Zglechów, koło Mińska Maz.

Data śmierci 26.10.1940 **Miejscowość, kraj** spadł do morza podczas patrolu lotniczego

Lat życia

Adres cmentarza Cmentarz Wojenny w Kilonii; grób nr 6, działka rząd 11

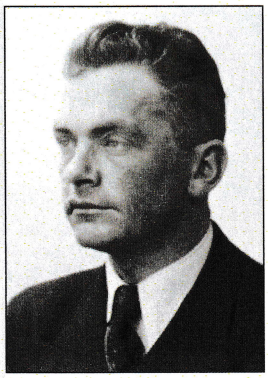
Źródła: www.polishairforce.pl (Polskie Siły Powietrzne w II wojnie światowej), www.myśliwcy.pl

Archiwum Osobowe Emigracji im. B. Jeżewskiego Biblioteka Polska POSK w Londynie.

25 października 1940	P-1296 302	Jastrzębski Franciszek, kpt. pil. - F/Lt, ur. 10 XI 1905. Absolwent SPL w Dęblinie (3 promocja), mianowany podporucznikiem obserwatorem 15 VIII 1929. Przydzielony do eskadry liniowej 5 plot w Wilnie-Lidzie, później odkomenderowany do CWOL w Dęblinie na kurs pilotażu, a następnie na kurs pilotażu myśliwskiego do Grudziądza. Otrzymał przydział do dywizjonu myśliwskiego 3 plot w Poznaniu. W wojnie obronnej Polski dowódca 132 eskadry myśliwskiej w składzie lotnictwa armii "Poznań". Przez Rumunię ewakuował się do Francji, gdzie dowodził kluczem myśliwskim przydzielonym do francuskiego 11/1 dm. W Anglii otrzymał przydział do 302 dm w Northolt, w którego składzie brał udział w "bitwie o Anglię"; dowodził eskadrą "B". 25 X 1940 na Hawker "Hurricane" nr V 7593 wystartował w składzie dywizjonu w celu patrolowania rejonu kanału La Manche i Dover. Napotkano tam 5 samolotów Messerschmitt Me-109, które po pierwszym ataku polskiego dywizjonu zawróciły nad Francję. Z nie ustalonych powodów samolot kpt. Jastrzębskiego nie kontrolowanym lotem zwalił się w morze. Pilot prawdopodobnie utracił przytomność z powodu braku tlenu. Pochowano go na wyspie Sylt, a po wojnie ekshumowano na brytyjski cmentarz wojskowy w Kilonii, grób nr 6, działka 4, rząd H. Odznaczony był czterokrotnie Krzyżem Walecznych i Polową Odznaką Pilota oraz pośmiertnie (rozkaz Naczelnego Wodza PSZ z 21 XII 1940) Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari.

:: Polska 1939
:: Francja 1939-40
:: Wielka Brytania 1940-46
:: Lotnictwo Armii Polskiej na Wschodzie 1941-46
:: US Army Air Forces 1943-45
:: Front wschodni 1943-45
:: Wojenne relacje lotników
:: Życiorysy lotników polskich
:: Loty bojowe i operacyjne
:: Cmentarze wojenne
:: Szkoła Podchorążych Lotnictwa 1928-39
:: „Lista Bajana"
:: „Lista Krzystka"
:: Pozostałe artykuły i galerie
:: Podziękowania i źródła
:: Księga gości (dopisz się!)
:: O stronie/kontakt
:: Wyszukiwanie
:: Linki

Franciszek Jastrzębski

Franciszek Jastrzębski urodził się 10 listopada 1905 r. w Zglechowie, małej wiosce położonej ok. 15 km na południowy wschód od Mińska Mazowieckiego. Jego rodzice byli ubodzy, posiadali niewielkie gospodarstwo rolne. W latach 1918-1921 Jastrzębski uczęszczał do szkoły w pobliskiej miejscowości - Siennicy. Następne pięć lat spędził w Seminarium Nauczycielskim w Łomży. W czerwcu 1926 r., po zdaniu matury, otrzymał dyplom nauczyciela szkoły powszechnej. Jesienią 1926 r. wstąpił do Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej. Na początku 1927 r. został przeniesiony do Oficerskiej Szkoły Lotniczej w Dęblinie. W 1929 r. ukończył ją jako obserwator (szkoła działała już pod nazwą Szkoły Podchorążych Lotnictwa). Został przydzielony do 54 eskadry liniowej 5 pułku lotniczego w Lidzie. Od 15 sierpnia do 20 października 1931 r. był adiutantem dowódcy pułku, płk. pil. Wacława Iwaszkiewicza, po czym powrócił do 54 eskadry, a w styczniu 1932 r. przeniesiony został do 51 eskadry liniowej.

W 1933 r. Jastrzębski skierowany został do Dęblina na przeszkolenie w pilotażu podstawowym. Po kursie tym otrzymał przydział do 142 eskadry myśliwskiej w Toruniu. Niedługo potem, 1 listopada 1933 r., po powołaniu do życia 143 eskadry myśliwskiej, skierowany został do niej na stanowisko oficera technicznego. Od 29 kwietnia do 20 października 1934 r. w stopniu porucznika był zastępcą dowódcy 143 eskadry, a następnie odszedł do Wyższej Szkoły Strzelania i Bombardowania w Grudziądzu na stanowisko instruktora. W listopadzie 1937 r. otrzymał przeniesienie do poznańskiego pułku lotniczego, a po kilku miesiącach - dowództwo 132 eskadry myśliwskiej.

1 września 1939 r. eskadra ta przebywała na lotnisku polowym Dzierżnica. Rano Jastrzębski poleciał na RWD-8 pod Kalisz, aby przygotować zasadzkę na lotnisku Kamień. Drugiego dnia wojny zasadzka już działała, a po starcie alarmowym para Jastrzębski-ppor. Jan Pudelewicz zestrzeliła po jednym bombowcu He 111. 10 września Jastrzębski brał udział w walce z kilkoma Bf 109. W rejonie Włocławka zestrzelił jedną z maszyn wroga, jednak chwilę potem sam został trafiony. "Jedenastka" stanęła w płomieniach, a pilot wyskoczył i wylądował na polu. Został otoczony przez wrogo nastawionych chłopów, którzy (jak często we wrześniu zdarzało się) wzięli go za niemieckiego dywersanta i omal nie zlinczowali. Na szczęście pojawił się patrol żandarmerii, który wyjaśnił sytuację i samochodem odstawił pilota na lotnisko.

Na skutek pomyłek "komisji Bajana" Jastrzębskiemu zaliczono we wrześniu trzy zestrzelenia (daty i typy samolotów są zupełnie pomieszane): 7 września - Do 17, 9 września - Bf 110 i 11 września - Bf 110.

O świcie 17 września samoloty eskadry otrzymały rozkaz przelotu w stronę Rumunii. Jastrzębski polecił wymontować ze swojej P.11 radiostację i zabrał ze sobą lekarza III/3 Dyonu Myśliwskiego, por. Bolesława Chełchowskiego (obaj nie założyli spadochronów). W okolicach Brześcia polskie samoloty zostały ostrzelane przez obronę przeciwlotniczą. Pilot przeleciał jeszcze pewien odcinek, ale musiał lądować przymusowo na skutek braku paliwa. Potrzebnej benzyny nie mógł nigdzie odnaleźć, toteż wraz z Chełchowskim postanowił przenocować w Parczewie (ugościł ich miejscowy proboszcz). Następnego dnia Polacy postanowili odnaleźć własne wojska i ruszyli na południowy wschód, w stronę Chełma. Po drodze napotkali oddziały gen. Franciszka Kleeberga. Dołączyli do nich, a Jastrzębski walczył jako ułan aż do rozbicia Grupy Operacyjnej "Polesie" po bitwie pod Kockiem 5 października 1939 r. Następnie przedostał się na do Zglechowa, gdzie odwiedził rodziców. Po kilku dniach skierował się do Warszawy. W Szpitalu Ujazdowskim dowiedział się o miejscu pobytu kpt. Jerzego Zaremby i ppor. Włodzimierza Gedymina, kolegów z dywizjonu, i złożył im wizytę. Jedynie Zaremba był w stanie chodzić, toteż wraz z Jastrzębskim postanowili przedostać do Francji. W styczniu 1940 r. wyjechali z Warszawy do Muszyny w Tatrach, skąd następnie w grupie Polaków przeszli nocą z 18 na 19 stycznia do Słowacji. Niestety, w trudnych warunkach Zaremba doznał odmrożeń rąk, jego rany nóg odnowiły się i musiano go zostawić w słowackiej wsi. Jastrzębski kontynuował wędrówkę bez kolegi. Jeszcze w styczniu 1940 r., po podróży przez Węgry, trafił do Jugosławii, skąd statkiem wyruszył do Francji.

Jastrzębski przeszkolił się na nowoczesnych myśliwcach w polskiej bazie Lyon-Bron i czekał na przydział do któregoś z formujących się dywizjonów (gen. Zając wyznaczył go nawet na przyszłego dowódcę eskadry). Do boju wkroczył jednakże dopiero w maju 1940 r., gdy dostał rozkaz sformowania sześcioosobowego, "podwójnego" klucza myśliwskiego. Klucz ten powstał 18 maja w Lyonie, a 20 dnia tego miesiąca został przydzielony do Groupe de Chasse II/1. Piloci zapoznali się z myśliwcami MB-152 i zaczęli latać na zadania bojowe. 5 czerwca Jastrzębski miał wystartować na lot bojowy ze swoim kluczem i Francuzami, jednak w jego samolocie zaszwankował silnik. Dopiero po 15 minutach wzbił się w powietrze i próbował doścignąć formację. Niespodziewanie został zaatakowany przez kilka Bf 109, które szybko zapaliły samotnego Blocha. Poparzony na twarzy i ranny w nogi Jastrzębski opuścił samolot na spadochronie, trafił do szpitala. Po kapitulacji Francji na własną rękę ewakuował się drogą morską do Anglii.

Jastrzębski przydzielony został do 302 Dywizjonu Myśliwskiego "Poznańskiego", który od 23 lipca 1940 r. przygotowywał się do działań bojowych na lotnisku Leconfield. W dywizjonie objął dowództwo eskadry "B" (wraz z Anglikiem F/Lt Williamem Riley'em). 15 września 1940 r. zestrzelił wspólnie z kpt. Tadeuszem Chłopikiem jednego Do 17, a trzy dni później samodzielnie ostrzelał innego Do 17 (zgłosił go jako prawdopodobnie zestrzelony). 26 października 1940 r. wziął udział w locie patrolowym nad Biggin Hill (był to dla niego 29 lot bojowy w bitwie o Anglię). Po ok. godzinie patrolowania dostrzegł w dalszej odległości nieprzyjacielskie samoloty, dodał gazu i odłączył się od szyku dywizjonu. Nie zauważył braku bocznych, którzy nie mogli go dogonić. Zniknął im z oczu i nigdy więcej go nie widziano.

Śmierć Jastrzębskiego owiana jest tajemnicą, prawdopodobnie zestrzelony został przez Bf 109. Dwaj byli piloci 302 dywizjonu, Jan Maliński oraz Wacław Król we wspomnieniach napisali, że do jednostki nadeszła potem kartka z Czerwonego Krzyża z informacją o śmierci Jastrzębskiego w jednym ze szpitali we Francji. Trudno tym natomiast wytłumaczyć fakt, że ciało polskiego pilota spoczęło na cmentarzu na niemieckiej wyspie Sylt, leżącej u zachodnich wybrzeży Szlezwiga-Holsztynu (!). Po wojnie ciało zostało ekshumowane na Brytyjski Cmentarz Wojenny w Kilonii.

Kapitan (Flight Lieutenant) Franciszek Jastrzębski odznaczony został Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (nr 8985), czterokrotnie Krzyżem Walecznych oraz francuskim Croix de Guerre.

Data	Samolot	Jednostka	Zniszczony na pewno	Zniszczony prawdo-podobnie	Uszkodzony
07.09.1939	P.11c	132 eskadra	He 111		
09.09.1939	P.11c	132 eskadra	Bf 110		
11.09.1939	P.11c	132 eskadra	Bf 110		
15.09.1940	Hurricane I, WX-B (R2684)	302 dywizjon	1/2 x Do 17		
18.09.1940	Hurricane I, WX-X (P3930)	302 dywizjon		Do 17	
		Razem	**3 i 1/2**	**1**	**0**

Wojciech Zmyślony

Źródła:
fotografia ze zbiorów Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie Cynk J. B., Polskie lotnictwo myśliwskie w boju wrześniowym, AJ-Press, Gdańsk 2000
Cynk J. B., Polskie Siły Powietrzne w wojnie 1939-1943, AJ-Press, Gdańsk 2001
Pawlak J., Absolwenci Szkoły Orląt, Wydawnictwo Retro-Art, Warszawa 2002
Pawlak J., Polskie eskadry w latach 1918-1939, WKiŁ, Warszawa 1989
Pawlak J., Polskie eskadry w wojnie obronnej, WKiŁ, Warszawa 1991

:: wstecz

Kpt. pil. Franciszek Jastrzêbski (1905-1940)

Franciszek Jastrzêbski urodzi³ siê w 1905 r. W 1929 r. ukoñczy³ SPL w Dêblinie, gdzie zosta³ promowany na stopieñ podporucznika obserwatora. Rozpocz[13] s³u¿bê w 5 Pu³ku Lotniczym w Lidzie. W 1931 r. zosta³ przeniesiony do 4 Pu³ku Lotniczego w Toruniu, gdzie pe³ni³ funkcjê oficera technicznego. W 1932 r. ukoñczy³ kurs pilota¿u i uzyska³ uprawnienia pilota, by ju¿ w 1933 r. zostaæ pilotem 143 Eskadry Myœliwskiej. W 1934 r. obj[13] stanowisko instruktora w Lotniczej Szkole Strzelania i Bombardowania w Grudzi[1]dzu. W 1937 r. otrzyma³ przydzia³ do 3 Pu³ku Lotniczego w Poznaniu, w którym obj[13] dowództwo 132 Eskadry Myœliwskiej III/3 Dyonu. Eskadr[1] dowodzi³ a¿ do koñca Kampanii Wrzeœniowej.

Przedosta³ siê do Francji, gdzie przeszed³ przeszkolenie, by w maju 1940 r. zostaæ dowódc[1] szeœcio samolotowego klucza frontowego Ja. Franciszek Jastrzêbski walczy³ w kluczu w maju i czerwcu w sk³adzie GC II/1. 5 czerwca zosta³ zestrzelony i ranny ratowa³ siê skokiem ze spadochronem. W wyniku tego trafi³ do szpitala i nie powróci³ ju¿ do jednostki.

Ewakuowa³ siê do Anglii, gdzie od lipca 1940 r. lata³ w sk³adzie 302 Dywizjonu Myœliwskiego, jako polski dowódca Eskadry B. 25 paŸdziernika 1940 r. Franciszek Jastrzêbski zgin[13] w Bitwie o Angliê.

Kpt. pil. Franciszek Jastrzêbski zestrzeli³ 3 1/2-1-0 samolotów. By³ odznaczony m.in. Krzy¿em Walecznych (czterokrotnie), Croix de Guerre i poœmiertnie Srebrnym Krzy¿em Virtuti Militari.

---

ród³a:

1. Kapitan pilot Franciszek Jastrzêbski 1905-1940; J. Misiak; Skrzydlata Polska 2'03.